

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIEVA ULICA 6 — TELEFON: 21-22, 21-23, 21-24, 21-25 in 21-26 — Izbija vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— Kr. za tucet mesecev 15.20 Kr. EKSKLJUCNO ZASTOPSTVO za oglase iz Kraljevine Italije in tucetstva ima UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO Računi pri pošto čekovnem zavodu: Ljubljana števil. 10-351 CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Novi letalski uspehi v zraku nad Egiptom

V hudih bojih spet sestreljenih 20 sovražnih letal

Glavni štab italijanskih Oboroženih sil je objavil 23. oktobra naslednje 880. vojno poročilo:

Včeraj je letalstvo z obeh strani še vedno imelo hude boje v zraku nad Egiptom in so lovci dosegli nove uspehe. Sestreljenih je bilo 20 britanskih letal, izmed katerih so jih 5 sestrelili italijanski lovci, 10 nemški, 5 pa protiletalske baterije.

Vsa naša letala so se vrnila na oporišče. Na kopnem se je razvijalo izvidniško delovanje zlasti v severnem odseku bojišča. Naša strmoletna letala so nadaljevala operacije nad letališči na Malti.

Snoči je sovražnik izvršil letalske napade na mesto Torino in Genova. V Torinu so izbruhnili manjši požari, ki so bili takoj zadušeni, v Genovi pa je napad, ki so ga sovražnikova letala izvedla v več zaporednih valovih z ruzinimi in zažigalnimi bombami, zavzel znaten obseg in povzročil znatno škodo na zasebnih poslopih. V teku je ugotavljanje števila žrtev. Zdržiteljnost obramba je sestrelila dve sovražni letali.

Na Rdečem morju potopljen sovražni parnik

Berlin, 23. okt. s. Kakor je javilo današnje poročilo nemškega vrhovnega poveljništva, je bila v noči na 22. oktober potopljena neka sovražna ladja na Rdečem morju. Nemška bojna letala so včeraj na območju izvidniško poletu opazila neko 5000-tonsko tovorno ladjo v sidrišču v Sufadi ob zapadni obali Rdečega morja in južno od Sueškega zaliva. Ob odlični vidljivosti so nemška letala napadla tovorno ladjo in jo hudo poškodovale. Bombe so jo zadle v polno. Ladja se je takoj nato potopila. V pristanišču zasidrane ladje so začele streljati, niso pa mogle preprečiti, da bi nemška letala odlično ne zaključila svoje vojne misije. Vsa nemška letala so se vrnila na svoja oporišča.

Prodiranje v severno-zapadnem Kavkazu

Sovjetske čete vrzene iz nadaljnjih utrjenih postojank — Ob Donu uničena sovražna skupina

Iz Hitlerjevega glavnega štaba, 23. okt. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na področju severozapadno od Tuapseja so vrge gorске in lovske divizije sovražnika iz odpranih gnezdi, ki so bila razvrščena v globokih vrstah. Pri tem je te oddelke kljub neugodnemu vremenskim položajem trajno podpiralo letalsko orožje. Ob kavkaški obali je bila neka sovjetska trgovska ladja z bombo težko zadeta in jo je posadka zavlekla na plitvino.

V Stalingradu je bil zavrnjen sovražnikov protinapad. Med Volgo in Donom so sovjetske čete izvedle brezvezne razbremenilne napade, ki so bili krvavo odbiti. Na fronti ob Donu so naše čete pri lastnih krajevnih akcijah uničile skupino sovražnikovih sil.

V srednjem in severnem odseku fronte obojestransko delovanje napadalnih oddelkov. Letalske sile so znova bombardirale železniški promet sovražnika.

Na egiptski fronti so lahka nemška bojna letala obmetavala z bombami težkega kalibra angleške postojanke ter zbrališča oklepnih in motornih vozil. Nemški lovci so v hudih letalskih bojih sestrelili 10 sovražnih letal pri 3 lastnih izgubah. Tri nadaljnja sovražna letala je sestrelilo med napadi na naša letališča protiletalsko topništvo.

Kako je bila dosežena zmaga na Kavkazu

Berlin, 23. okt. s. Kakor je bilo že objavljeno, so edince nemške gorске divizije in lovci včeraj prepodili boljševike s postojank na močno utrjenih višinah v zapadnem Kavkazu. Iz vojaškega vira se doznavajo, da so nemški oddelki v teh operacijah po učinkoviti pripravi bombardnikov zavzeli več vrhov. Med bojami proti izredno močnim sovražnim postojankam v bližini železniške proge v Tuapseju so izredne uspehe dosegle skupne vojske in letalstva. Medtem ko so strmoletnici v več valovih uničevali sovražno topništvo in ga po večini izločili iz boje, so druga letala napadla odprana gnezda, uničila z bombami sodrjniški postojank ter prisilila sovražnika k umiku na raznih točkah. Pehota in oddelki nemških lovcev so takoj nato v naskoku zavzeli utrjene erte ter premagali v borbah močnejše sile. Sovražnik je utrpel znatne izgube. Preostali sovjetski oddelki so naglo zapustili postojanke in se umaknili. Nemška

Napad bombnikov na letališča na Malti

S fronte srednjega Sredozemskega morja, 23. okt. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani). Skupine naših bombnikov so včeraj napadle letališča v Ta Venezi in Micecabi odličnim uspehom. Naši spremljevalni lovci so zapletli v borbo skupine sovražnih lovcev, ki so skušali ovirati akcije naših letal. Številna sovražna letala so bila uspešno obstreljevana s strojnimi in s morala zapustiti borbena oporišča. Vsa naša letala so se vrnila, nekatera z znaki prestane borbe. Pri akciji bombardiranja so bili poškodovani na letališčih v Ta Venezi in Micecabi razmeščena letala.

Vladarska dvojica v Genovi

Genova, 23. okt. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar in Nj. Vel. Kraljica in Cesarica sta ob spremstvu prvega pobočnika generala Puntunija, polkovnika pilota Brancata in dvorne dame vojvodinje Cito nepričakovano dospela danes v Genovo ob 13.30. Nj. Vel. Kralj in Cesar se je ob spremstvu prefekta Borria takoj podal v razne dele mesta, ki so bili prizadeti ob letalskem napadu v pretekli noči ter se je dolgo pomudil na vseh krajih in se zanimal za razne ukrepe oblasti za pomoč poškodovancem. Istočasno je odšla Nj. Vel. Kraljica in Cesarica ob spremstvu svoje dvorne dame v bolnico, kamor so pripeljali žrtev letalskega napada. Vsaki od teh žrtev je prinesla tolažilo, svoje kraljevske obrote. Nato sta vladar in vladarica obiskala skupno bolnico in zadeta poslopja. Povsod jima je prebivalstvo takoj, ko ju je spoznalo, prirejalo goreče spontane in ganljive manifestacije. Ob 17.50 sta vladar in vladarica zapustila Genovo.

Delo strmoletcev

Berlin, 23. okt. s. Mednarodna obveščevalna agencija je doznala v vojaških krogih podrobnosti glede stalingradskega odseka. Boljševiki so skušali tudi v četrtih napasti zaporno razporeditev severnovzhodno od mesta. Povsod so jih hudo porazile nemške in rumunske čete in so izgubili zlasti v rumunskem odseku znatno količino novih tankov, med katerimi so bili tudi tanki ameriškega izvora. Letalske sile, med katerimi so tudi rumunske, obvladujejo nebo. Strmoletci so brez ovire lahko uničili objekte na kopnem. Udeleževanje topništva je bilo značilno za boj v industrijskem predelu Stalingrada, nemški bombniki pa so nadaljevali uničevalno bombardiranje topilnic »Rdeči oktober« in bližnjih naprav. Ves dan so bile učinkovito bombardirane prometne zveze in plovnata na Volgi je bila prekinjena.

Občutne sovjetske izgube na finskem odseku

Helsinki, 23. okt. s. V zadnjih 24 urah je bilo na vseh kopnih frontah živahno medsebojno udeleževanje patrolj, pri čemer so bile zadane sovjetom hude izgube. V vzhodnem predelu Finskega zaliva in ob Ladoškem jezeru so se finski lovci spopadli petkrat z velikimi letalskimi mešanimi skupinami Sovjetov in z njimi začeli odločno borbo kljub številčno trikrat močnejšemu sovražniku. Sestreljeni so bili 1 strmoletec »P 2«, 1 bombnik »B 3«, 4 lovci »I 18« in 1 lovec »I 153«. Neke bojno letalo tipa »IL 2« je bilo hudo poškodovano in je moralo pristati v finskih ertah.

Španski letalci na vzhodu

Madrid, 23. okt. s. V Nemčijo je odpotovala tretja »Sinja eskadra«, ki bo nadomestila drugo eskadro na ruski fronti. Sestavljajo jo 8 oficirjev pod poveljstvom poveljnika Ferrandiza. Na kolodvoru jih je pozdravil podtajnik v letalskem ministertvu general Buruaga, šef glavnega štaba general Gallarza, šef intendance Guque in številni oficirji ter množica, ki je vzklikala Španiji in osi.

Velikodušni Ducejevi socialni ukrepi ob dvajsetletnici Pohoda na Rim

Razširjenje in poglobitev fašistične socialne politike v prid delavstva vseh kategorij, vojakov pod orožjem in javnih nameščencev

Rim, 23. okt. s. Duce je ob 20-letnici Revolucije izdal vrsto ukrepov, ki bodo še razvili in povečali socialno politiko režima v prid delavcev v tovarnah in na polju, ki sodelujejo v slavni bitki naroda pod orožjem za zmagoto. Od teh ukrepov nekateri povečujejo skrbstvo in zavode za skrbstvo, drugi povečujejo delo z ustanovitvijo najplemenitejšega častnega naslova »Zasluge«, drugi zopet določajo nagrade za razne kategorije zaradi protizvajalnega napora, ki ga opravljajo v vojni. Ducejeve odločbe vsebujejo:

Priznanje delu in delavcem

1. Ustanovitev vojne zvezde za zasluge pri delu, ki je odlikovanje posebne vrednosti in visokega moralnega pomena, ki bo krasilo prsa najbolj vrednih delavcev Italije. Podeli se lahko delavcem ob-h spolv, ki so se v vojni dobi izkazali s posebno odličnim izvrševanjem dolžnosti v duhu državljanstva. Vojne zvezde za zasluge pri delu bodo podeljevane v številu največ 500 letno, ter bodo izročene skupno z enkratno nagrado v gotovini. Podeljevali se bodo 28. oktobra in 31. aprila na predlog komisije zastopnikov Stranke, ministertva za korporacije in sindikalnih organizacij.

2. Povečanje invalidskih in starostnih pokojnin za 25 odstotkov glede na dosedanje zneske. Povečanje se prihranjuje zbojstvanjem, ki ga je režim dal delavskim upokojencem. Zbojznanja bodo deležni takoj delavci, ki že uživajo pokojnino in ki jih je nad 750.000. Od dneva uveljavljanja tega ukrepa se bo njih mesečni obrok povečal za eno četrtino.

3. Nadaljevanje zavarovanja za časa dobe vpoiklice pod orožje za vse delavce. Prekinitev dela in plačevanja prispevkov bi lahko ukinilo zavarovalni odnos v škodo zavarovancev. Duce je hotel to preprečiti in z jamčiti vsakemu, ki opravlja svojo dolžnost do Domovine, da ostane v javnem zavarovanju za vse dobo vpoiklice pod orožje. Ukrep se nanaša na vse oblike socialnega skrbstva. Brerne je prevzela država, ki bo s solidarnostjo državljanov to naših borcev še naprej plačevala v njih imenu prispevke. Enake pravice kakor vpoiklicanci bodo imeli tudi prostovoljci in vsi, ki so pod orožjem po maboru.

4. Podvojitev družinskih doklad za vpoiklicence pod orožje. Da bi bili delavci, ki služijo Domovini v orožju, deležni vsega socialnega skrbstva režima in da jim bo zagotovljen prihranek, ko bodo demobilizirani, je Duce odredil, da se podvojijo družinske doklade vpoiklicencev pod orožjem tako, kakor delavcem od 28. oktobra naprej. Te vsote bodo izplačane ob koncu vojne.

5. Poenotenje zavarovalnih zavodov za ponesrečence. Ta ukrep uresničenje postulat karte dela za spopolnitev socialnega skrbstva v zvezi z rizikom dela. Dosej je obstojala ločitev med industrijo in poljedelstvom v tem pogledu. S tem ukrepom pa se združujejo zavod za nesreče in poklicne bolezni v industrijskem odseku z bolniškimi blagajni za poljedelce v enotno institucijo »Instituta«. Reforma bo znatna v prid poljedelskim delavcem.

6. Duce je odredil, da se ob 20-letnici Pohoda na Rim podeli vsem nameščencem in delavcem v pomoznih podjetjih polovica mesečne plače, oziroma ena tedenska plača, ki se doda običajnim prejemkom. To je nagrada za proizvajalni napor, ki ga opravljajo in nagrada za posebno disciplino, kateri so podvrženi in katero prenašajo z mirnostjo in vedro zavestjo.

Vseoko priznanje je Duce dal delavkam v mehančnih in kovinskih industrijah. Tem delavkam, ki nadomeščajo zdaj moške, bo izplačanih 75 odstotkov ali 70 odstotkov ali 60 odstotkov one vsote, ki se ukanjuje ročnim delavcem, specialistom v mehančni in kovinski industriji, glede na tri kategorije po katerih je žensko delavstvo klasificirano. Razen tega bo izplačan vsem delavcem v italijanskih rudnikih od 28. oktobra naprej povišek nagrade za marljivost v znesku 5 lir dnevno za delo pod zemljo in 2 liri dnevno za delo na površini.

Ukrepi za odklikovane vojake in za javne nameščence

Duce je nadalje odredil naj se izdajo ob 20-letnici revolucije naslednji ukrepi: Povečajo se doklade za odklikovance za vojaško hrabrost, in sicer zlato kolajne od 800 na 1500 lir na leto, za srebrne kolajne od 250 na 750 lir letno, za bronaste kolajne, od 100 na 300 lir letno. Prejemki priključeni odklikovancu Savojskega vojaškega reda se prav tako povečajo.

Duce je odredil, da se izplačajo nagrade osebjem v državni službi in v državnih pomoznih zavodih, ki ima družino. Ti čutiljo še posebno vne bremena sedanjega časa in izplačala se jim bo enkratna nagrada ob priliki 20-letnice Revolucije v znesku petkratnega znaka draginjskih doklad.

Dve milijardi za ljudska stanovanja

Duce je odredil, naj se za državne nameščence upošteva predvsem vprašanje stanovanj. Temu vprašanju je fašistična Vlada posvetila največjo pozornost in je že leta 1924. ustanovila nacionalni zavod za hiše državnih nameščencev (INCIS). Vendar pa je stanovanjsko vprašanje še vedno

perede. Določeno je bilo, naj zavod po prehodnih težkočah v zvezi z vojnim stanjem, ki ovirajo izvedbo načrtov za gradnjo novih hiš, zgradi za eno milijardo novih hiš. Posebne odločbe bodo zagotovile financiranje in izvedbo tega programa s prispevanjem države. Za železniško osebo bo analogni poskrbela za stanovanjske hiše dr-

žavna železniška uprava. Za izvedbo enakega programa gradnje stanovanjskih hiš za delavstvo, so italijanski industrijci na povabilo Duceja preko fašistične zveze industrijcev sklenili ustanoviti fond ene milijarde lir za gradnjo ljudskih hiš, ki bodo nudile pod ugodnimi pogoji velikemu številu delavcev primerna stanovanja.

Ogromno socialno delo Fašizma v 20 letih

Duce je sprejel ministra za korporacije, ki mu je predložil poročilo o uspehih Fašizma na socialnem področju — Dal je ministru navodila za nadaljnje delo

Rim, 23. okt. s. Duce je sprejel od ministra za korporacije poročilo o socialni politiki v odseku dela, ki se je izvajalo v 20 letih režima od Pohoda na Rim do danes. V zanimivem poročilu je minister za korporacije obravnaval udeleževanje korporativnih sindikalnih organov na področju socialnega skrbstva, kot prvi znak sodelovanja med razredi in kot manifestacije narodne solidarnosti. Izhodi tega udeleževanja je bila organizacija po delovnih kategorijah. Italijansko delo je vstopilo v življenje in zgodovino naroda s Fašizmom. Danes zavzemajo delovne organizacije prvo mesto v razvoju gospodarskih in socialnih odnosov. Ze prve časom so delovni sloji v celoti pristopili k tem organizacijam.

Štiri korporacije štejejo nad 11 milijonov članov

Obseg delovnih sil kaže število vpisov v štiri konfederacije. Vpisanih je 11 milijonov 220.240, od teh 5.662.551 v zvezi poljedelcev, 4.590.542 v industriji, 850.000 v trgovini in 117.645 v kreditnem in zavarovalniškem odseku. Kakšno je bilo zaščitno in obrambno udeleževanje organizacij, kažejo naslednji podatki:

Od dneva pravnega priznanja s sindikalnim zakonom dne 3. aprila 1926-IX je bilo vpisanih 2.266 nacionalnih konfederacij in na tisoče pokrajinskih konfederacij. K tem je treba prišteti vse kontrakte, ki so bili sklenjeni pred pravnim priznanjem. Predmet kontraktualnega urejanja so pogoji in načini zavarovanja, trajanje dela in odmorov, podpisiranje itd.

Vzorna zakonska zaščita dela in delavstva

Poročilo prikazuje tudi vso zakonodajno udeleževanje za zaščito dela, ki ga je v 20 letih korporativni sindikalni red uresničil po navodilih Duceja. Tudi na tem področju so bili doseženi veliki uspehi, s katerimi dosega naša socialna zakonodaja rekord. Osnovni dokument tega udeleževanja je »Karta dela«, ki je nakazala programatične postulate režima. Med zaščitnimi zakoni navaja poročilo zakone o namestitvi, notranjem naseljevanju, delovni službi, tedenskem odmoru, zaščiti dela mater, o higieni delovnega okolja, o odvrnitvi pošklicnih nesreč in bolezni, o reševanju individualnih in kolektivnih nasprotstev, ureditvi pogodbe v zasebnih službah.

12 milijard lir za socialno skrbstvo

Treje udeleževanje področje, ki je očitano v poročilu ministra za korporacije,

Evropski koncept vojne na vzhodni fronti

Pomemben razgovor nemškega novinarja z italijanskimi vojaki na bojišču ob Donu

Berlin, 23. okt. s. Vojni dopisnik Ernest Veit opisuje v listu »Völkischer Beobachter« kako se je na fronti ob Donu nekega večera po dnevu hude borbe srečal z nekim oddelkom italijanskih pešakov. Veit hvali prisrčno gostoljubnost italijanskih tovarišev in pripoveduje o razgovoru, ki ga je imel z njimi o pomenu vojne na vzhodni fronti. Na njegova vprašanja so italijanski tovariši jasno odgovarjali. Zelo pomembno je, piše dopisnik, da so prav italijanski vojaki domeli stvarnost vojne na vzhodni fronti, čeprav se borijo štiri tisoč kilometrov od svojih hiš.

»Mi se borimo na vzhodni fronti kot Fašisti in kot Evroplci — se je izrazil italijanski tovariš. — Ko smo pred 14 meseci zapustili Italijo, nam je Duce dal povelje, ki se zdaj osvetljuje v naših sreh: Vojna na vzhodni fronti je nadaljevanje Pohoda na Rim! Te besede so bile za nas revolucionarno geslo naše borbe, ki premaguje nacionalne bariere. Italijanski borci na vzhodni fronti danes vemo, da se je borba naših narodov za svobodo razširila in postala borba za Evropo in za novo človeštvo. Mi Italijani in Nemci se ne brimo več samo za našo stvar. Odgovorni smo za bodočnost zapadne kulture in za triumf našega narodnega in socialnega reda. Z židovskim koljevištvom bo potolčen tudi židovski kapitalizem.

Res je tako, je dodal Veit. Vojni zakon nam je nalagal od leta 1939 do danes vedno nove odgovornosti in nove naloge. Ob pričetku se je govorilo samo o svobodi, o nemškem življenjskem prostoru, o svobodi italijanskih moskih meja, danes je vse

se tiče skrbstva in socialne pomoči. Fašistična država je po programatičnih smernicah Karte dela trčno zgradila tozadevno socialno zakonodajo, reformirala in spopolnila je zakon o nesrečah pri delu ter uredila in razširila zavarovalni zakon za brezposlene. Fašistično delo je zavarovanje proti boleznim poklice, zavarovanje v primeru tuberkuloze, poročilo in rojstveno zavarovanje, bolniško zavarovanje, družinske doklade in posebni ukrepi v izrednih dobi za pod orožje vpoiklicence. Tozadevne številke kažejo v poročilu pomembnost tega dela. Pred Pohodom na Rim je tozadevni proračun znašal letno manj ko 600 milijonov lir. Ob pričetku leta XX je znašal proračun za vse socialno skrbstvo režima 9 milijard 893 milijonov lir. Ta vsota je takole porazdeljena v raznih panogah skrbstva in pomoči: za ponesrečence pri delu 884.304.076 lir, za invalidnost in starost 2.306.977.354 lir, za brezposelnost 321 milijonov 799.922 lir, za obolele na tuberkulozi 386.840.550 lir, za poroke in rojstva 337.579.609 lir, bolniške podpore 1 milijard 221.833.846 lir, za družinske doklade 3.924.357.596 lir, za vpoiklicence 499.583.649 lir.

Poročilo poudarja, da bodo te vsote v leto XX. še povečane na osnovi novih ukrepov, sprejetih po volji Duceja ob 20-letnici Revolucije. Za celotno socialno skrbstvo bo prekoračena vsota 12 milijard lir. Za takojšnja posojila je bilo izdanih v letu 1941. 8.009.971.631 lire. 20 milijard znašajo rezerve zavoda za socialno skrbstvo, nad 2 milijardi pa rezerve zavoda za pomoč v nesreči, kar je trdno jamstvo za bodočnost socialnega skrbstva in za njega ojačenje.

Članek Esc. Bottaia v vodilnem nemškem listu

Dresden, 23. okt. s. Ves tukašnji tisk objavlja s posebnim poudarkom dolge izvečke iz članka ministra Bottaia v listu »Völkischer Beobachter« ob 20letnici Pohoda na Rim ter poudarja, da je Italija bila prva nacija, ki je začela borbo proti demokraciji in boljševizmu, borbo, katero zdaj orožje Osi zmagovito zaključuje.

Vojna na morju

Buenos Aires, 23. okt. s. Doznava se, da je argentinski parnik »Rio Quequen« rešil med vožnjo iz »News Orleansa 39 članov posadke z nekega angleškega parnika, ki ga je blizu otoka Trinidada potopila nemška podmornica.

Angleži kršijo nevtralnost Švice

Bern, 23. okt. s. Uradno poročajo: V četrtek zvečer so tuja letala preletela zapadno Švico od severozapada v južnovzhodni smeri in obratno. Posamezna letala so preletela južnozpadni del kantonov Vaud in Zeneva. Alarm je bil v več mestih, zlasti v Fryburgu, Zenevi in Newchatelu, kjer je tudi protiletalsko topništvo stopilo v akcijo.

Inserirajte v »Jutru«

Visoki komisar pri Skvadristih bataljona črnih srajc Nizza

Predvečernjim zjutraj je Visoki komisar posetil bivališče bataljona Skvadristov »Nizza«. Kjer ga je sprejel poveljnik Prvi Senior Tebaldi s predpisanimi častmi. Ko je pregledal razvrščene oddelke, navzoče v bivališču, je posetil razne uradne poveljništva, nato pa mu je v zborovalni dvorani Prvi Senior Tebaldi predstavil častnike bataljona.

Eksc. Grazioli jim je izrekel prisrčne besede tovariškega pozdrava, slaveč duha stare revolucionarne garde, ki je danes bolj kakor kdaj popolnoma vdana poveljem Duceja. Na koncu je odredil pozdrav Kralju in Duceju in proslavil japonski bataljon »Nizza«. Poveljnik bataljona se mu je toplo zahvalil za poset in ga prisrčno pozdravil.

Takoj nato se je Ekscelencija napotila na dvojišče bivališča, kjer so bil zbrani oddelki bataljona, ki jih je predstavil poveljnik. Ko je tudi črnim srajcem izrekel svoj tovariški pozdrav kot Visoki komisar, Skvadrist in pripadnik Milice svojega okrožja, se je Ekscelencija Grazioli spomnil bližnje proslave 20-letnice pohoda na Rim, težkih časov pred pohodom in dostavil, da se je v dolgi vrsti let brezpogojna vera še bolj poglobila ter posvetila in da je stara garda vedno vdana Duceju, ki je dal Italijanom ponos velike cesarske domovine.

Ko je naglasil visokega duha prevečajočega črne srajce, ki imajo čast, da se bore z orožjem v vrstah slavnih Obojroženih sil, je Visoki komisar pozdravil Kralja, Cesarja in Duceja v popolni gotovosti zmage.

Besede Eksc. Graziolija so bile sprejete z živahnimi klici Duceju in se je Visoki komisar še dolgo zadržal med Skvadristi ter je z njimi prepeval himne Revolucije. Nato si je ogledal še kuhinje in odšel pozdravljen s predpisanimi častmi.

Navodila Visokega komisarja za zimsko pomoč

Ob prisotnosti odpreteka dr. Davida, načelnika kabineta dr. Bisie, načelnika računskoga oddelka Bulla je Visoki komisar sprejel predsednika pokrajinske pomožne akcije ter predsednika občinske pomožne akcije v Ljubljani.

Eksc. Grazioli je pazljivo proučil podana poročila ter podal točna navodila za program pomožne akcije prihodnje zime. Program bo v korist potrebnih znatno razširjen v primeri z onim preteklega leta.

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino in Poveljnik XI. armijskega zbora

objavljata na osnovi naredbe z dne 24. aprila 1942-II, naslednje:

1. t. m. so komunistični življi v Starem trgu umorili Vauk Lucijo. Ob uporabi naredbe z dne 24. aprila je bilo ugotovljeno, da je čas, predviden za aretacijo izvršiteljev omenjenega zločina, brezpoldno potekel, zato je bila odredjena ustrelitev ene osebe z gotovostjo krive teroristične in komunističnega delovanja. Ustrelitev se je izvršila 19. t. m.

3. t. m. je neki komunist v Ljubljani umoril slovenskega uradnika javne varnosti Kukoviča Kazimirja. Ob uporabi naredbe z dne 24. aprila se je ugotovilo, da je čas, predviden za aretacijo izvršiteljev omenjenega zločina brezpoldno potekel ter je bila zato izvršena ustrelitev obeh oseb, zagotovo krivih komunističnega in terorističnega delovanja.

13. t. m. je v Ljubljani neki komunist umoril dr. Natlačena. Ob uporabi naredbe z dne 24. aprila je bila izvršena ustrelitev 24 oseb za gotovo krivih terorističnega in komunističnega delovanja.

Iz Hrvatske

— Razdelitev potrošnikov v kategorije. Z odlokom pravosodnega ministrstva je bila izpremenjena razdelitev potrošnikov živil v štiri kategorije. Dosedanja starostna meja otrok je bila znižana od 10 na 2 leti, tako da so zdaj nad dve leti stari otroci izenačeni z odraslimi. To sta prvi dve kategoriji, v tretji so normalni potrošniki, v četrti pa težaki.

— Zdravniško zavarovanje državnih uradnikov. Poveljnik je podpisal uredbu o ustanovitvi Osrednjega zdravstvenega urada za zdravniško zaščito državnih uradnikov. Vsi državni uradniki, njihovi potomci in vdove morajo biti zdravniško zavarovani. S tem ukrepom je bilo urejeno visoko vprašanje socialnega položaja državnih uradnikov v njihovem interesu. Iz uredbe je razvidno, da nosi novo finančno breme pri zdravstvenem uradu država, državni uradniki pa plačujejo samo neznatne prispevke, ki ne smejo presegati 2% njihovih plač. Zdravstvena zaščita se razteza v prvi vrsti tudi na rodniške člane državnih uradnikov. Ker je stopnja uredba v veljavo z dnem objave, je dala finančno ministrstvo posebnemu zdravstvenemu uradu na razpolago 30 milijonov km kredita. Posojilo bo začel urad odplačevati leta 1944. v letnih obrokih.

Iz Srbije

— Knjige za srbskega kmeta. Srbsko založništvo je pred vojno delalo večinoma za mestno prebivalstvo, tako da je ostal srbski kmet bodisi brez čtiva, ki bi ga zanimalo, ali pa je bil navezan na slabo čtivo. Sicer so izhajale tudi pred vojno knjige namenjene knjige in revije, toda brez vsakega sistema. Pokazalo se je pa, da srbski kmet čitni dobro knjigo in da rad seže po nji. Zato je založništvo »Sudost« ustanovilo posebno kmečko knjižnico, ki se imenuje simbolično »Sejalica«. V resnici je pa kmetovalčev priročnik v pravem pomenu besede. Dosele so izšle štiri knjižnice, in sicer dr. S. Ivanica »Naša vas in nalezljive bolezni«, istega pisca »Nega otrok v vasih«, inž. V. Vemčevića »Gradbena delavnost po vaseh« in M. Zečevića »Spravljanje sočivja«. V kratkem izide peti knjižica o obzovnavanju sadnega drevja, šesta bo obravnavala zbiranje in spravljanje zdravilnih zelišč, sedma pa kmečka gospodarska poslopja.

Radio Ljubljana

NEDELJA, 25. OKTOBRA 1942-XX
8.00: Napoved časa — poročila v italijansčini. 8.15: Koncert organista Napolitana. 11.00: Prenos pete maše iz Bazilike Presv. Oznanjenja v Firenzi. 12.00: Razloga Evangelija v italijansčini (O. Dorbolo). 12.15: Razloga Evangelija v slovensčini (O. Sekovanič). 12.30: Poročila v slovensčini. 12.45: Komorna glasba. 13.00: Napoved časa — poročila v italijansčini. 13.10: Pet minut gospoda X. 13.20: Operno glasbo izvajajo mladi umetniki, vodi dirigent Muccini. 13.50: Vojaške pesmi. 14.00: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert Radjijskega in Komornega zbora, vodi dirigent D. M. Sjanec — slovenska glasba. 14.45: Poročila v slovensčini. 17.15: Ing. Absee Matija: Krmljenje prašičev za plemo in pitanje — kmetijsko predavanje v slovensčini. 17.35: Plošče. 17.45: Orkester Cetra vodi dirigent Barizza. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Operetna glasba. 20.00: Napoved časa — poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.45: Plošče. 21.00: Prenos iz Milanske Scale: Simfonični koncert vodi dirigent Schuricht, sodeluje pianistka Branka Musulin. V odmoru: Predavanje v slovensčini. 22.15: Poročila v italijansčini.

PONEDELJEK, 26. OKTOBRA 1942-XX
7.30: Pesmi in napevi. 8.00: Napoved časa: poročila v italijansčini. 12.20: Poročje. 12.30: Poročila v slovensčini. 12.45: Pisana glasba. 13.00: Napoved časa: poročila v italijansčini. 13.10: Pet minut gospoda X. 13.15: Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih sil v slovensčini. 13.20: Operna glasba na ploščah. 14.00: Poročila v italijansčini. 14.15: Koncert radjijskega orkestra, vodi dirigent D. D. Sjanec. Lahka glasba. 14.45: Poročila v slovensčini. 17.15: Koncert sopranistke Ksenije Kušej. 17.35: Koncert pianistke Giuliane Marchi. 19.00: »Govorimo italijansko« — prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovensčini. 19.45: Valček. 20.00: Napoved časa: poročila v italijansčini. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini. 20.30: Vojaške pesmi. 20.45: Simfonično vokalni koncert vodi dirigent Tansini. 21.45: Orkester Cetra, vodi dirigent Barizza. 22.00: Zanimivosti v slovensčini. 22.10: Koncert violonista F. Scaglia, pri klavirju Consoi. 22.45: Poročila v italijansčini.

SPORT Glavna tekma bo jutri med Marsom in Vičem Ljubljana - Mladika bo že ob 13.30 — Dopoldne bosta dve mladinski tekmi z začetkom ob 10.30

Ljubljana, 25. oktobra.

V jutrišnjem drugem kolu obeh jesenskih nogometnih turnirjev se nam bo predstavil še zadnji tekmeč Mladika, ki je prejšnjo nedeljo počivala. Mladika bo že ob prvem nastopu našletela na skoraj nepremagljivega nasprotnika Ljubljano, ki je zadnjo nedeljo odpravila Korotana z rekordnim rezultatom 17:0. Mladikarji se bodo gotovo varovali take nesreče in poskušali Ljubljani izgrtati vsaj časten rezultat. Dokončnega pa s tem seveda še ni rečeno nič. Morda nam bodo Mladikarji pripravili prijetno presenečenje. Zmaga bo gotovo pripadla boljšemu moštju, želimo le, da bi bila tekma čimbolj privlačna. Ljubljana je že zadnjo nedeljo pokazala lepe poteze, če bo v Mladiki našletela na nevarnejšega nasprotnika, bomo morda obojestransko uživali napeto in fair borbo. Tekma med Mladiko in Ljubljano se bo začela ob 13.30. Drugi dopoldanski par sta Doplovator tobačne tovarne in Zabjak. Favoriti je Doplovator, ki je zadnjo nedeljo Marsu odzvel zahtevno točko. Zabjak bo pred tečaj naloge, vendar mladi igralci ne smejo izgubiti poguma. Tudi njim se ob primernem olanu lahko nasmejijo sreča. Začeli bodo ob 14.50.

Glavna nedeljska tekma bo med Marsom in Vičem. Vičani so v prvem kolu krepko odpravili Šentjakobčane ter s tem jasno izjavili, da resno mislijo na boljša mesta, če ne kar na prvo v svoji skupini. Jutrišnja tekma bo odločilna tako zanje kakor za Marsa. Marsovci ne smejo izgubiti niti točke več, če računajo na finalno tekmo. Tekma se bo začela ob 16.10.

V dopoldanskih urah bosta dve tekmi v mladinskem turnirju. Prvi par bosta na na vrsti ob 10.30 Zabjak in Vič, kot drugi pa ob 11.30 Doplovator tobačne tovarne in Mladika. Mladina je zadnjo nedeljo pokazala nekaj pravih potez in zasluži primeren obisk. Mladi igralci se borijo zelo resno in navdušeno.

Vstopnina k dopoldanskim tekmam je 1 liro, k popoldanskim pa 2 liri, torej za tri tekme lepega nogometa izredno malenkosten prispevek. Pridite!

— Rugbi: Amatori — Berlin 10:9. Druga rugbyjska tekma italijanskega moštva Amatorijskega v Nemčiji proti rugbyjskemu moštju Berlina se je končala z zasluženo zmago Amatorijske 10:9 (0:6). Italijani so bili nekoliko tudi po zaslugi sodnika v prvem polčasu slabši, kasneje pa jim je uspelo izenačiti prednost Nemcev in zasluženo zmagati.

— IV. kolo v italijanskem nogometnem prvenstvu. Jutrišnje nedeljo so na sporedu v italijanskem nogometnem prvenstvu naslednje tekme: Divizija A: Vicenza: Vicenza—Triestina, Milano: Milano—Fiorentina, Venezia: Venezia—Roma, Torino: Torino—Genova, Genova: Liguria—Juventus, Bergamo: Atalanta—Livorno, Rim: Lazio—Ambrosiana, Bologna: Bologna—Bari, Divizija B: Novara: Novara—Napoli, Busto Ars.: Pro Patria—Alessandria, Pisa: Pisa—Modena, Pescara: Pescara—Brescia, Savona: Savona—Ancònitana, Cremona: Cremonese—Spezia, Udine: Udinese—Padova, Siena: Siena—Mater, Palermo: Palermo—Fanfulla.

— Boks: Švica—Španija 9:7. V torek je bila v Curihu meddržavna boksarska tekma med predstavnictvom Švice in Španije. Prisotnovalo ji je 5000 gledalcev. Zmagali so Švicarji 9:7.

— Švicarji so si že oskrbeli smučarske trenerje. Švicarji so si za letošnje smučarsko sezono zagotovili dva izvrstna švedska trenerja Nilsa Eglunda in Sveta Selangerja. Prvi je bil leta 1935 svetovni prvak v teku na dolge proge in bo treniral švicarske smučarske dolgoprogaše. Selanger pa bo treniral skakače. Selanger je dvakrat zmagal v Holmenkollenu na smučarski olimpijadi v Garmisch-Partenkirchenu pa je bil drugi. Pričakujejo, da bo letošnje zimo prilo gostovatel v Švico 12 izvrstnih švedskih smučarjev.

— Musina ni več prvak italijanske najtežje kategorije, Italijanska boksarska zveza je objavila sklep, po katerem Musina ni več italijanski prvak najtežje kategorije.

ker v določenem roku ni nastopil proti izzivalcu Lazariju Nemesiu. Zveza je sedaj pozvala vse boksarje, ki pridejo v počev za novega prvaka, naj se ji javijo do 5. novembra, nakar bo odredila odločilne tekme. — Joe Louis bo opustil boksanje. Iz Buenos Airesa poročajo, da je Joe Louis, svetovni boksarji prvak, izjavil, da se namerava umakniti iz aktivnega športnega udejstvovanja. Črncec se je rodil 13. maja 1914. Za primerne denarje bi se bržkone že dal omečati.

— Letošnji najboljši lahkotletski rezultati v Evropi. »Gazzetta dello Sport« je objavila zanimivo tabelo letošnjih najboljših evropskih lahkotletskih rezultatov. Za danes objavljamo samo seznam prvoplasiranih, ob priliki pa se bomo povrnili še k celotnemu seznamu. Najboljše rezultate so dosegli: 100 m: Mellerowicz (Nem.) 10.4, 200 m: Mellerowicz 21, 400 m: Lanzi (Ital.) 47.3, 800 m: Lanzi 1:50.4, 1000 m: Lanzi 2:22.3, 1500 m: Haegg (Šved.) 3:45.8, 5000 m: Haegg 13:58.2, 10,000 m: Szilagyi (Madž.) 30:09.4, 110 m čez zapreke: Lidmann (Šv.) 14.2, 400 m čez zapreke: Larson (Šved.) 53, višina: Campagner (Ital.) 1.98, daljina: Wagemans (Nem.) 7.58, palica: Romeo (Ital.) 41.7, troskok: Johansson (Šved.) 15 m, krogla: Woelke (Šved.) 15.87, disk: Consolini (Ital.) 51.69, kopje: Nikkanen (Fin.) 71.24, kladivo: Storch (Nem.) 57.80.

Beležnica

KOLENDAR DANES: Sobota, 24. oktobra: Rafael JUTRI: Nedelja, 25. oktobra: Kristus kralj; Krizant in Darija

DANASNJE PRIREDITVE KINO MATEJA: Zvezde gledajo z neba KINO SLOGA: Lasciateci vivere — Pustite nas živeti

KINO UNION: Usodni briljanti KINO MOSTE: Tajna ljubezen in Povratek ob zori

SLIKARSKA RAZSTAVA MILOŠA SUŠTERICA »Dolenjska vas« v Obšernolovi galeriji na Gosposvetški cesti, odprta ob 9. do 18.

PRIREDITVE V NEDELJO KINEMATOGRAF NEPREMENJENO

DEŽURNE LEKARNE DANES IN JUTRI: Mr. Leustek, Rešljiva cesta 1. Bahovec, oKngresni trg 12 in Nada Komotar, Vič — Tržaška cesta NEDELJSKO DEŽUR. ZDRAV. SLUŽBO bo opravljal od sobote ob 20. do ponedeljka do 8. zjutraj mestni višji zdravstveni svetnik dr. Franta Miš, Poljanska cesta 15.

Bolgarija skrbi za novo letino

Bolgarski kmetijski minister je govoril na sestanku novinarjev o letošnji letini, ki bo zadostovala za prehrano prebivalstva. Glavna naloga ministrstva je zdaj stardati vse, da bo pravočasno zagotovljena zadostna letina za prihodnje leto. Prvi korak na tej poti je storjen s tem, da je država preskrbela kmetovalcem najboljšo seme. Sejalni bodo bolgarski kmetje s sejalkami, kajti praksa je pokazala, da gre pri sejanju z roko precej žita v izgubo. Bolgarija ima sedaj okrog 23.000 sejalk, ki stoji večinoma neizrabljene. Ministrstvo je zdaj poskrbelo, da prileje zdaj vsi ti poljedelski stroji v promet. Že to kaže, da lahko računa Bolgarija prihodnje leto z dobro letino, samo če ne bo elementarnih nezdod. Jesenska setev je šla po določenem načrtu in nadzorovali so jo posebni komisarji.

PROZAIČEN MOŽ

— Dragi možiček, mar bi mogel živeti brez mene? — vpraša mlada žena svojega moža.

— Seveda bi in s'cer se cenejše.

V SOLI

— Duh je bitje, ki nima telesa, — razlaga katehet v šoli.

— Janček se na ves glas zameje.

— Zakaj se pa smeješ? Kaj je tu smešnega? — ga vpraša katehet.

— Kako bi se ne smejal, gospod katehet, ko sem si pa zamislil duha, ki nima telesa in se ga drži glava kar na nogah...

Gospodinjski ogledi na živilskem trgu

Gospodinja mora prihajati redno na trg, četudi vselej ne kupuje

Ljubljana, 24. oktobra

Cetudi so mnogi kupovalci živil na trgu letos pridelovali sami povrtnino in čeprav imajo nekateri svoje stalne dobavitelje, da kupujejo blago doma, vendar so ogledi na živilskem trgu potrebni. Zlasti ob sobotah skrbna gospodinja ne more izostati. Predvsem prihajajo gospodinjine ob sobotah na trg zaradi mesa, ko pa že obiščejo tržnico, si seveda ogledajo blago na sadnem in zelenjadnem trgu. Pogosto gospodinja kupi karkoli na trgu, češar ni pričakovala, se le na trgu se marsikateri gospodinjini rodi ideja, kaj bo kuhala. Cetudi bi trg ne bil posebno dobro založen, tako da bi gospodinja lahko vse natančno ogledala kmalu, zdaj vendar nobena ne utegne poklepetati z znanco.

Ob prehodu med toplim in mrzlim časom imajo gospodinjine še posebne skrbi, kako bi čim bolje opravile svoje gospodinjske dolžnosti. Ne le, da je treba misliti na zimo ter pripravljati, če le mogoče, ob vsaki priliki zaloge, mora biti jedilnik jeseni tudi dovolj pester. Ko ni več na prodaj poletnih pridelkov, se moramo prilagoditi na drugačno hrano in začnemo bolj ceniti zelenjavo. Poslej bo zelenjave čedalje manj, zato nam bo bolj »dihalat«, kajti telo zahteva vitamine. Gospodinjine bodo vedno raje kupovale endivijo, ki je zdaj še ne primanjkuje. Upati smemo tudi, da je bodo zelenjadarji mnogo vzimili in bo napredaj še precej časa pozimi. Zdi nekatero gospodinjine kupujejo za zimsko zalogo zeljnate glave in zelja ni nikdar preveč na trgu. Marsikatera gospodinja bi se rada založila še z mnogimi drugimi pridelki, n. pr. s korenjem, rumeno kolerabo in čebulo. Dokler je bilo napredaj še precej paradiznikov, so jih gospodinjine tudi kupovale za zalogo. Zadnja leta so se navadile vkuhavanja, sušenja in vlaganja številnih pridelkov. Če je bila gospodinja količkaj skrbna, si je pripravila vsaj malo zimsko zalogo. Na trg je zahajala redno vsaj ob tržnih dneih ter je bila poučena, kaj je napredaj, kakšno je blago in kakšni so bili zgledi, kako dolgo ga bodo še prodajali. Zaradi cen samih na sebi bi ji ne bilo treba zahajati na trg, saj so uradno določene in ob vsaki spremembi takoj razglašene.

Poznega zelja je napredaj več šele zadnje čase; tako je bilo danes precej več zeljnatih glav in tudi ohrovtja kakor prejšnje tržne dni. V splošnem je bilo danes precej blaga na zelenjadnem trgu. Med zelenjavo je bilo celo nekaj lepe mehke glavne salate. Mnogo, kakor poleti, je bilo zelene kolerabe. Zdi je koleraba celo lepša kakor je bila prejšnje mesece. Precej dobro zalagajo trg tudi s špinacem, ki jo vselej lahko razprodajo. — Danes je bilo med zelenjavo zopet precej krizantem. Letos naši obdelovalci vrtov niso gojili mnogo cvetja, ker so uporabili zemljo raje za pridelovanje povrtnine, a zdi se, da imajo vendar precej krizantem, zato je upanje, da bo trg prihodnji teden ves v cvetju, če ne bo pritisnil hušji mraz.

Pri branjevih že delj časa ni prišlo do kakšne posebne spremembe. Tako so tudi danes prodajali v splošnem iste vrste bla-

ga kakor prejšnje tržne dni. Razlika je le, da je zdaj manj grozila, a zato je tem več kovanja. Precej lep, čeprav ne najlepši uvožen kostanj so danes prodajali po 5 do 6 lir kg. Prav tako dobro kakor prejšnje tržne dni so bili danes založeni s sladko papriko. Sadja (razen kovanja) ni mnogo posebno mnogo. Jabolka ne prodajajo vsi. Zato so pa gospodinjine danes zopet s tem večjo vneto kupovale domača jabolka od kmetov. Domače sadje je bilo razprodano že v prvih tržnih urah.

Gob je bilo malo. Nabirali nas zalagajo najbolj s kravjačami, ki nikakor niso tako dobre in redilne kakor bi kdo sodil po tem, kakor jih ponujajo. Zdi rase dovolj drugih boljših vrst gob, a gobarji, ki zalagajo trg, niso še posebno izkušeni. Prinašali bi največ kolobarnik, ki jih bo zdaj vedno več. Ljudje bi tudi raje kupovali lepe maslenke, a seveda zdrave. Tudi sirovke, ki jih moramo uvrščati med najboljše gobe, bi morali bolj ceniti. Prinašajo »cigančke«, ki so jih kratkoma krstili za šampijone, a prav bi bilo, da bi jih nabrali več, namestu da trgajo kravjače. Ježki menda letos ne rastejo mnogo, zato jih ne more biti več napredaj. Tudi lisice je letos nenavadno malo. Zlatihnih gobanov pa tudi zadnje čase ne vilimo več na trgu.

Iz pokrajine Trieste

— Minister Teruzzi je govoril v Politeama Rosetti. Tudi Trieste bo slovesno praznoval 20-letnico pohoda na Rim. Spominjska manifestacija bo v nedeljo 25. oktobra v prisotnosti predstavnikov oblasti in hierarhij v dvorani Politeama Rosetti, kjer bo govoril minister za Italijansko Afriko Eksc. Atilij Teruzzi.

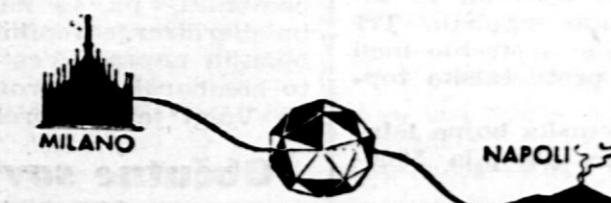
— Dela triestinskega kparja na razstavi v Linzu. Na veliki razstavi sodobne italijanske umetnosti v Linzu je zastopan tudi Trieste po svojem odličnem umetniku kiparju Marcelu Mascheriniju, ki se je odzval povabilu s tremi umetninami in sicer s svojimi »Barbaric«, »Sabinkamic in »Pokoljem nedolžnih«.

— Prvi letošnji snež. Dočim je zaplesala nad Triestom ter okoličnu huda burja z nalivom, in se je naslednje jutro zjasnilo obzorje, so zablašali planinski vrhovi Mangarta, Kanina in Monte Nera v snežni belini.

— Smrt starih Triestincev. Te dni so umrli v Triestu 66letni Roman Selvo, 68letni Matija Cibic in 83letna Evgenija Levi.

— Še enkrat »Madame Butterfly« z japonsko igralko v naslovni vlogi. Na željo občinstva je za soboto 24. oktobra napovedana še ena predstava opere »Madame Butterfly«. V naslovni vlogi nastopi japonska igralka Toshiko Hasegawa.

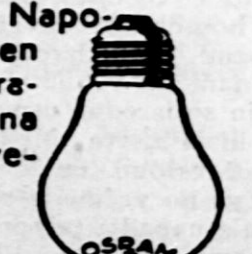
— Ponesrečenci. Pri padcu v klavnici se je poškodoval po glavi 54letni mesar Umberto Ciarelli. Pri razkladanju ob pristančiču Duca d'Aosta se je ranil z žebrom po rokah 40letni Ferruccio Ciudino. Po vsem telesu je dobil poškodbe pri padcu na trgu Unita 53letni Ivan Zunta. Ponesrečenci so zdraviljo v triestinski bolnišnici.

O čudezu Osram žarnice

Del prodigio della Lampada Osram. Attraverso numerose prove di diamante, il filo di tungsteno delle lampade OSRAM-D è ridotto, con la massima uniformità possibile, ad una estrema sottigliezza. 1 kg. di questo filo del diam. di mm. 1/100 potrebbe coprire la distanza Milano-Napoli. Quanto più uniforme è il diametro del filamento tanto più esatto è la spirale che con esso si forma e tanto più alta l'efficienza luminosa. Perciò si ottiene con le LAMPAD E OSRAM-D molta luce e poco consumo.

Z vlečenjem skozi številne dijamentne odprtine stanjšamo žico OSRAM žarnice kar najbolj enakomerno na najmanjšo debelino. 1 kg. te žice bi mogel zvezati Milano z Napoli. Cim bolj enakomeren je premer žice tem bolj previlna je iz nje napravljena vijajnica in tem večji je svetlobni učinek. Zelo dosežemo z

OSRAM-D ŽARNICO mnogo svetlobe in majhno porabo

Morgan, največji morski ropar vseh časov

Leta 1670 je s svojega oprišča na Tartugi organiziral na bogate takrat špansko mesto Panamo roparski napad, ki mu je vrget tolik plen v denarju in dragih kovinah, da ga je komaj nosilo 175 ml

Svet še ni videl nikoli bolj pestre zbirke lopovov, kakor je bila tista, ki se je zbrala na Tartugi, majhnem otoku Antilov, v prvih dneh decembra 1670. Tam doli so se zbrali izvržki vseh svetovnih morij, dezertjerji iz vseh mornaric, škodljivci in najdrznejši napadalci morskoga prometa in neusmiljeni izkoriščevalci kolonij španske Amerike. Med njimi so bili Angleži, Francozi, Holanci, črnci in mestici. V glavnem mestu otočka je mrgolelo mož, ki so bili oboroženi do zob. V gostinah je kipel življenje, ki so mu dajali poudarek Filibustejci s klobuki z dolgim perjem in z visokimi škornji. Zopet drugi so bili oblečeni v preprosto srajco, opasano okoli života in napojeno s krvjo veprov. Bili so strastni lovci na vepre v Haitških savanah in njihov največji ponos je bila srajca, napojena s krvjo teh krvoločnih zverin.

Med »Obrežnimi brati« je izbral 2000 najboljših

V zakajenih, umazanih in nizkih gostilnih so pili perujsko vino in rum z Jamajke v neizmernih količinah. Vse je bilo razburjeno, kajti med antilskimi roparji se je širila kakor blisk anglo vest, da siluje Morgan na Tartugi »Obrežne brate«, da bi med njimi izbral najboljše. Morgan, tako so vedeli povedati najzgovornejši, pripravljala največjo ekspedicijo, ki so jo filibustejci kdaj povzeli. Nadel si je nalogo, da prazdeno španskemu bogastvu najtežji udarec, ki ga je zadel v Ameriki od Drakea naprej.

Morganovo ime je bilo privlačno za vse in ko so slišali vest, so vsi pritekli, da bi se udeležili drznega podjetja. Morgan je bil že nekaj let poglavar filibustejcev in je bil znan kot najbolj drzen ropar, ki so se ga vsi Španci bali in ga sovražili. Ščitil ga je guverner Jamajke Modrowd, ki je delil z njim plen. Z njegovo moralno pomočjo je Morgan najprej naskočil in zavzel Portobello, nato Maracaibo, dve izredno bogati mesti. Oplenil ju je skoro do zadnje vrednote s toliko drznostjo, da je zasenčil vse svoje prednike. Za njegove metode je dovolj značilno, kako je zavzel Portobello. Španci so se zelo hrabro branili. Morgan pa je dal prinesiti pod mestno zidovje napadalne lestve, na katere so na to zlezli njegovi možje, ki so imeli pred seboj vsak po enega meniša, potiskajoč ga pred karteče z nožem, nastavljenim ob okno. Ta vojna zvijača je posebno ugajala krvoločnosti roparjev.

Ko je bil otokček že prepoln morskih roparjev, je Morgan skupno s svojim poveljskim stabom šel od gostilne do gostilne. Povsod je bil sprejet z velikim navdušenjem banditov. Možem, ki so pohlepno pričakovali njegove besede, je razložil, da je smoter njegovega novega podjetja Panama, najbolj cvetoča španska kolonija v Ameriki, mesto, v katerega ni noben filibustejec še nikoli vstopil drugače, kakor uklenjen. Tam so bile zbrane vse dragocene kovine Peruja in Mexike. Od tam so jih na krovu galej pošiljali v Španjo.

Izbrani roparji so se lotili z največjim navdušenjem pripravo na krovu 37 ladij, ki jih je Morgan pripravil in oborožil za to podjetje. Morgan je bil v izbiri mož, ki jih je hotel imeti seboj, zelo natančen in si je izbral predvsem svoje sorojake Angleže, za katere je vedel, da jih bo lažje krotiti, kakor druge. Podjetja naj bi se udeležilo 2000 mož, pripravljenih na vse, samo da bi lahko bili deležni plena.

Na pohodu bi bili skoraj vsi poginili od lakote

Filibustejsko ladjevje je odplulo iz Tortuge 16. decembra. Po nekaterih uvodnih operacijah, med katerimi je bil zaseden nek otok in zavzeta utrdba Sv. Lovrenca ob ustju reke Chagre se je Morgan izkrcal v Panamski ožini. V utrdbi Sv. Lovrenca je pustil za varstvo 500 mož, 150-tim pa je poveril nadzorovanje ladij. Ker so med tem časom mnogi že pomrli, mu jih je za končni udarec ostalo le še 1200. Z njimi je 18. januarja 1671 prekorčali ožino in prišel tako Panami za hrbet. Ta približevalni pohod je bil najtežji del pustolovščine.

Malotežni Španci, ki si jim je posrežilo pobegniti iz utrdbe Sv. Lovrenca, so že alarmirali prebivalstvo Paname, ki je takoj organiziralo obrambo. Filibustejci so na svojem pohodu mnogo trpeli zlasti zato, ker so Španci požgali in uničili vse žito ter živali, ki bi jim mogle služiti za hrano. Morgan se je na to zanašal in ni vzel seboj večje količine hrane, da bi mogli nositi več orožja. Med tem pohodom bi

mogli Španci z lahkoto uničiti Morgana in vsa njegovo zaradi: lakote do onemoglosti izčrpano toplota.

Končno so morski roparji proti večeru devetega dne na koncu moči zagledali Panamo in Pacifik. Morgana se je izvil iz prvi kriki veselja, ko je opazil nedaleč pred seboj veliko črdo volov, ki se je nič hudega sluteč mirno pasla. Bila je to za roparje prava pantagruelska pojedina. Kljub nevarnosti zaradi bližnje Špancevo so se temeljito oddolžili za prestanih devet dni lakote in napora. Naslednjega dne so se bolj približali mestu in na nekem griču v bližini prenočili.

Podivjani bikli so jim naklonili zmagó

Panama se je vso noč čuje skrbno pripravljala na obrambo. Morgan in njegovi možje pa so mirno smrčali, ne brigajoč se za početje Špancevo. Ob jutranji zori se je španska vojska v bojni razvrstitvi pojavila na velikih planoti, ki se je razprostirala med gričem in mestom. Ko je Morgan videl toliko sovražnikov, mu je postalo pri srcu neprijetno, saj ni pričakoval, da se bo moral boriti s tako številnim nasprotnikom. Stevilno je bil daleko močnejši od njegovih oboroženih sil. Kaj naj stori? Da bi se umaknil, je bilo že prepozno. Ostalo mu je le to, da zaupa svoji srečni zvezdi.

Zdelo se mu je najbolje, da takoj sam napade. Poslal je 200 svojih najboljših mož Špancem nasproti. Sprejela jih je španska konjenica, ki pa ni imela uspeha, ker so Morganovi roparji izvrstno streljali. Kar je ostalo Morganovih mož v rezervi, so bili že tako nemirni in neukrotljivi v želji, da bi se tudi sami udeležili boja, da jih Morgan ni mogel več zadrževati. Na planoti pred mestom se je razvil boj, v katerem se je napadalo in branilo istočasno in kialo vsevprež.

Kmalu je Morgan, ki je sledil razvoju bitke na griču, opazil, da se bojna sreča nagiblje k Špancem. Zlasti so bili Španci v odločilni premoči na desnem križu. Istočasno je izbruhnil na nasprotni strani strahovit hrup. Ogromno krdelo bikov se je podilo z vso bestnostjo proti levemu križu filibustejcev. Zdelo se je, da je prišel zanje konec in Morgan je že iskal pot, po kateri bi se mogel najhitreje rešiti.

Tedaj pa se je zgodilo to, kar so vsi namaj pričakovali. Ko so podivjane živali že skoraj dosegle filibustejce, ki so bežali po griču navzgor, so se nenadoma obrnile in se zapodile proti vrstam Špancev. Med Španci je nastala nepopisna panika. Odvrgli so orožje, da bi mogli čimprej pobegniti na varno. Edina žrtev med filibustejci je bil angleški zastavonoša, ki ga je bik nasadil na svoje močnice roge in ga potem odvrgel 10 m daleč.

V ropanju in krutosti je Morgan prekosil vse

Tako je bila Morganova pot v Panamo odprta. Za bikli in bežecimi sovražniki so filibustejci z lahkoto prodrli v mesto in obvladali naglo zadnji španski otok. Tedaj se je začel v mestu pravi pekel. Krvoločni

Nova Guineja in njeni prebivalci

Čudne so šege in običaji Papuanec, pa tudi njihova domovina je čudna

Na Novi Guineji se bijejo krvave bitke med japonskimi in avstralskimi četami. Za Grönlandijo je Nova Guineja največji otok, pokrit z neprehodnimi pragozovi in visokimi pogorji. Njemo prebivalstvo živi deloma še najprimitivnejše življenje in civilizacija tja sploh še ni prodrla. Ta čudna dežela krije v svojem naročju mnogo zanimivosti, ki si jih ljudje v Evropi niti misliti ne morejo. Med zanimivosti Nove Guineje spada še nedavno ugasli ognjenik, ki ima obliko podolgovatega kolca. Presekani po mnogih soteskah in prepadih se razprostira ob njemu bujno rastoč gozd do dveh tretjin skupne višine 1.000 m. Druga zanimivost so čudne skale, podobne dvema druga na drugi stoječima stenama. Vrh ene gore na Novi Guineji ima tako čudno obliko, da bi zaman iskali kaj podobnega drugod po svetu. Pod masivnimi z zeleno travo pokritimi skalnatimi kupolami se dviga povsem ločen skoraj navpičen gorski obelisk 900 m visoko. Zaradi čudne oblike mu pravijo Moresbyem konec prsta. V bližini Mitrove skale na 8 širinski stopnji, ki je bila prej mejnik med nemško in angleško kolonijalno posestjo teče reka Spree.

roparji so se porazgubili po hišah in palačah, razbijajoč vse kar jim je prišlo pod roke. Kdor koli se je skušal upirati, braniti svoje premoženje ali žene, je bil na mestu ubit.

Najhujši med vsemi je bil Morgan sam. Tu je bil dejansko njihov poglavar, ki je vse prekosil v ropanju, v krutosti in zvičajnosti. Kazalo je, da se je končno znašel v svojem najljubšem opravilu. Dal je mučiti vrsto ujetih meščanov, da bi zvedel, kje so skrili svoj denar. Za nobeno prošnjo ni bil pristopen. V mestu je izbruhnil požar in to je Morgana še bolj razkačilo. Toda potolažil se ni niti tedaj, ko so njegovi možje pod ruševinami, posebno v vodnjakih, našli zlato, srebro, dragotine, denar in druge vrednosti. Večina ujetih nesrečnežev je umrla ne da bi mogla kaj priznati.

Po Panami so ropali tri tedne

Tri tedne je mesto trpelo pod krutostjo roparjev. Morgan je dobil vse, kar je hotel, niti najmanjša vrednota mu ni ušla. Edino neka žena se mu je upala upreti in braniti svojo čast; potegnila je izza pasa bodalo, kar je zadostovalo, da se je Morgan najprej obotavljal, nato pa se je premislil ter jo pustil pri miru.

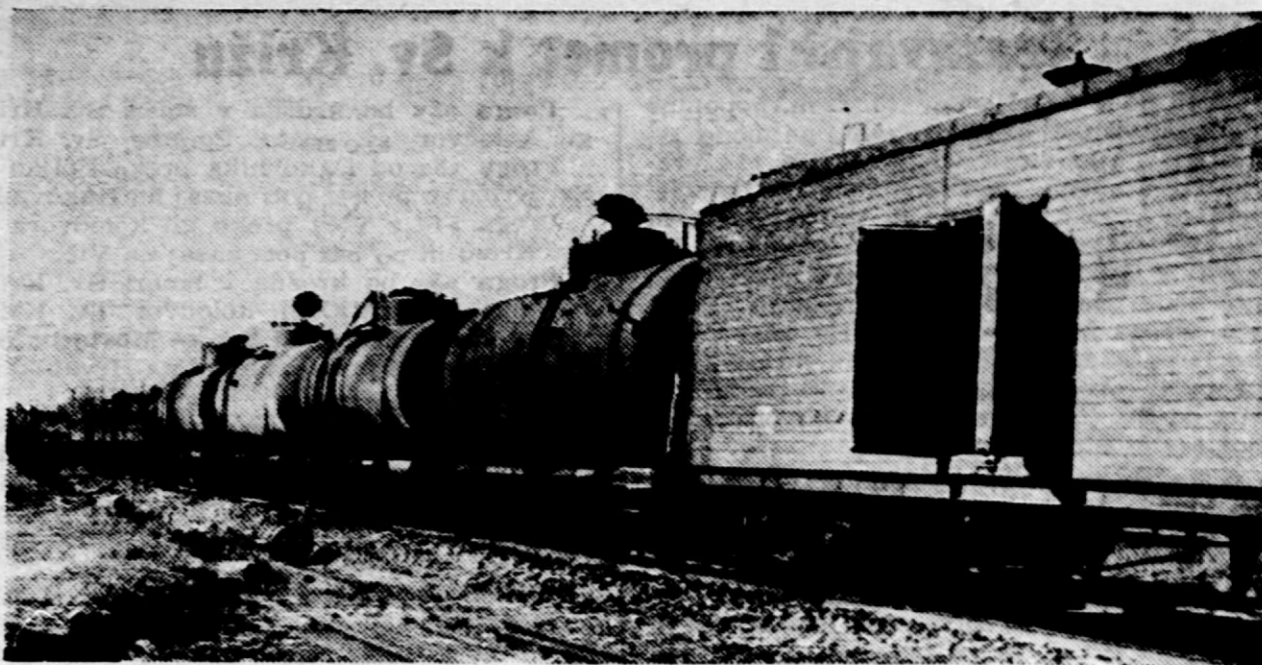
24. februarja je ukazal umik iz Paname in povratek domov. 175 ml je nosilo tovore dragih kovin, denarja in dragotin. Ker pa je Morgan vedel, da je vendarle v mestu še skrito bogastvo, je dal zvezati 600 žena in otrok najbogatejših rodbin ter jim zagrozil, da jih bo prodal kot sužnje na Jamajko, če mu ne plačajo bogato odkupnino. Še prošnje niso pomagale.

Ves plen je z zvijačnim izdajstvom pridržal zase

Glavni udarec pa je Morgan šele pripravil. Ko je prišel s svojimi možmi v Barbako, kjer bi se morali vkrcati na ladje, je ukazal, da se postavijo vsi v vrste in jim je dal priseči, da niso skrili ničesar od plena. Vsi so prisegli. To pa ga ni še zadovoljilo. Ukazal je splošno preiskavo in se ji sam kot prvi podvrzel. Tako se je prepračil, da dejansko nihče ni pridržal zase ničesar. Nato so vkrcali in ko so prišli v utrdbo Sv. Lovrenca, jim je naznanil, da bo delil plen po sporazumu, ki je bil sklenjen pred odhodom iz Tortuge.

Ogromno je bilo presenečenje roparjev, ko jim je Morgan nedolžno naznanil, da bo vsak dobil po 200 piaster. Vsem se je zdelo tako nagrada ob tako velikem plenu naravnost beraška. Morgana je takoj pustilo posebno odposlanstvo. Energično mu je izjavil, da se ne spušta v podrobnosti in da ne bo dal niti krajčerja več. Ker se niso zadovoljili z odgovorom, jim je Morgan ponovil z vsem plenom enostavno useti.

V tej zadnji prevari se je Morgan pokazal takšnega, kakršen je dejansko bil. Na njem ni bilo nič vzkrega. Bil je z zvijačnim izdajcem, tat, tatov, oplenjevalec svojih lastnih tovarštev. Z naplenjenim denarjem si je izposloval, da mu je Anglija pozneje podelila plemstvo in ga imenovala za guvernerja Jamajke. Umrl je leta 1688.

Sovjetski tovorni vlak, ki so ga nepoškodovanega zajele italijanske čete

nega roba vise dolge rese iz palmovih vlakn, in na vrhavih nanizane jajčne lupine. Na strehi sami so v peštrih barvah naslikane živali, kuščarji, ribe in ptice. Na vrhu kolibe kraljuje človeška figura, nad njo pa se ptica v poletu.

1300 let stara smreka

V gaju posvečenem boginji Wakemase Hime na Japonskem raste smreka, zasajena po starem ustnem izročilu med vladanjem cesarja Jonea (729 do 641). Ta smreka bi bila torej stara že 1300 let. Visoka je 24

m, spodaj pa meri v obsegu 12 m. Njene veje se raztezajo v eni smeri 80 v drugi pa 100 m daleč. Da bi zavarovali in podprli spodnje najdebelejše veje so napravili 380 lesenih in kamenitih stebrov. Mnoge veje so zavarovane pred vremenskimi neugodami celo z zaščitnimi strehami. Vsako leto v poznem poletju praznujejo boginji Wakemase Hime posvečen praznik in tedaj romajo h častiti smreki velike množice vernikov. Stara smreka je videla že več japonskih cesarjev. Strogo je prepovedano lomiti ali sekati njene veje. Kdor bi to storil, bi ga zadel stroga kazen.

Pred 75 leti je bil izumljen dinamit

Švedski raziskovalec Alfred Nobel je storil človeštvu s svojim izumom veliko uslugo

Slavni švedski raziskovalec Alfred Nobel je zrevolucioniral vso tehniko razstreliv. Nadomestil je črni smodnik z nitroglicerinom. Toda njegovo »razstrelilno olje« ni eksplozivno samo po sebi, temveč je potreben še vžigalnik. Marsikatera nesreča se je že pripetila zaradi nepravilnega ravnanja z novim razstrelivom. Tola od leta do leta so izkušnje bogatejše in zato stevilno nesreč manjše. Za eksplozije je uporabljal Nobel s črnim smodnikom polnjene vžigalnike.

Izumiteljevo prizadevanje je pa šlo za tem, da bi izdelal namesto razstrelilnega olja gosto razstrelilno snov. To se mu je tudi posrečilo leta 1867. Po naključju se je bil pomešal del njegovega razstrelilnega olja s prstjo, pripravljeno za pakovanje. In tako je nastala nekakšna malta. Nobel je kmalu ugotovil, da gre pri tej mešanici za razstrelivo še večje probonejše sile, kakor jo je imel nitroglicerin. Novemu razstrelivu je dal ime dinamit, kar pomeni mogočen.

Izum dinamita je imel pa za posledico še drugo Nobelovo odkritje. Praktična uporaba dinamita je namreč pokazala, da prvotni vžigalniki niso zadostovali. S patentom z dne 12. oktobra 1867 je bil dovoljen Nobelov vžigalnik. Gre za žigalne

kaplice, ki so bile prvotno napolnjene s črnim smodnikom, pozneje pa z razstrelivim živim srebrom. Te bakrene zažigalne kaplice se zdaj dobro poznajo naši lovci. In ta Nobelov izum cenijo zdaj še bolj kakor dinamit, ki že zdavnaj ni več najmočnejše razstrelivo.

Dinamit je bil kmalu izpopolnjen. Tudi v prvotni obliki je pomenil velik tehnični napredek, toda kmalu se je pokazalo, da je nova mešanica v marsikaterem pogledu nepopolna. Bila je zlasti zelo občutljiva za vodo. Že leta 1875. se je Nobelu posrečilo novo odkritje. Prst je nadomestil s koloidno volno. Ta želatini podobna snov je spojina nitroceluloze z nitroglicerinom. V tej obliki poznamo dinamit še zdaj. V njem je okrog 62% nitroglicerina ter 2 do 3% dodatkov kraljevega in amonijakovega salmijaka. Razstrelilna želatina je pa še vedno eno najmočnejših razstreliv. V nji je 92 do 94% nitroglicerina ter 6 do 8% koloidne volne. Moderna to razstrelivo sploh ne vpliva. Voda ne razstrelivo in razstrelilne tehnike si brez dinamita sploh ne moremo misliti. Zato je Nobel eden izmed največjih izumiteljev vseh časov. Njegova odkritja niso važna samo za vojno tehniko, temveč služijo človeštvu tudi v mirnem času.

Japonska vljudnost

Japonska je dežela največje vljudnosti. Tam so tudi oblasti v občevarstvu z občinstvom izredno vljudne. Značilni za japonsko vljudnost so prometni prepisi. V njih je rečeno med drugim: O avtomobilu, ti si tako lep, tako hiter, tako močan, toda nikar ne zlorablaj svoje lepote, svoje hitrosti in svoje moči. Misli na svoje manjše brate, ki tako daleč zaostajajo za teboj: na psa, konja in pešca. Pes se boji tvojih pnevmatik, ki ga tako lahko zdrobe, omogoči mu zbežati na varno. Konj se ustraši tvojega ropota, tvojih izpuštev, tvojega smrada, nikar ne žali njegovih uses, oč: in nosdvi. Zlasti je pa pesec čist, ki se najmanj oziira nanj. Stori bi pa dobro, če bi bil usmiljen z njim, in če bi za vedno pravočasno opazil. Jutri bo namreč morda tudi on krmari avto.

Nemške vojne lokomotive

V neki nemški tvornici lokomotiv je bila izdelana nedavno prva takozvana vojna lokomotiva, pri kateri so se držali navodil ministra za orožje in strelivo, naj se čimbolj varčuje z materialom in delom. V primeri z prej izdelanimi lokomotivami so pripravili pri tej 26 ton materiala in 6.000 delovnih ur. Za racionalizacijo in za pospešitev gradnje lokomotiv bodo v bodoče v Nemčiji še izdelovali takozvane vojne lokomotive, prikladne zlasti za promet v zasedenih vzhodnih pokrajinah. Po kakovosti vojne lokomotive nič ne zaostajajo za navadnimi. Vojna lokomotiva je z novo konstruiranim vagonom že dokazala svojo

sposobnost na dobrih 5 km dolgi poskušni vožnji pod zelo težkimi pogoji. Proizvodnja nemške industrije lokomotiv se je v zadnjih 6 mesecih podvojila. Ukrenjeno je bilo pa vse potrebno, da se bo še povečala.

Bolgarski premog za Madžarsko

Madžarska industrija je že pred vojno dobivala del premoga iz inozemstva, v prvi vrsti iz Nemčije. Šlo je večinoma za koksa za mestna podjetja v Budimpešti, dočim je kralja Madžarska svoje potrebe v pogledu premoga za kurjavo večinoma doma. Dobava koksa iz Nemčije se tudi med vojno brez vsakih težkoč nadaljuje. Zaradi preobremenjenosti železniškega prometa z vojaškimi prevozi se pa Budimpešta le težko zalaga s premogom in drvni. Zato je mestna uprava sklenila naročiti v Bolgariji 1500 vagonov premoga. Pozneje bo naročila še 500 vagonov. Bolgarski premog bo dobivala Madžarska po vodni poti, kakor dobiva tudi nemški koksa. Zato bo treba iztovarjalne naprave v bulimpeštanskem premogovnem pristanišču temu primerno preurediti in mehanizirati.

NEPOBITEN DOKAZ

- Ali si prepračena, da hođi tvoj mož ob nedeljavni res na lov?
- Seveda sem.
- Kljub temu, da nikoli ne prinese nobenega plena?
- Prav zato.

D. Du Maurier:

Prva žena

Roman

»Res ne? Oh, tega mi ne boste natvezili... A povejte, kaj vam je že odleglo? Ubiral je drugo struno.«
»Res škoda, da ste se danes pri obravnavi tako onesvestili... Rad bi vam bil priskočil na pomoč, pa sem videl, da imate že druge kavalirje...«
»Iz kakšnega razloga ste želeli govoriti z Maksimom?« sem mu segla v besedo.

Ne da bi odgovoril na moje vprašanje, je Favell stopil k mizici in si vzel cigareto. »Dovolite, da zakadam?« Mojega odgovora ni počakal; čez prizigalnik mi je zvito pogledal v oči. »Ne vem, kaj je, a zdi se mi, kakor bi bili zrasli, odkar sem vas zadnjič videl...« To reki je puhnili buh dima v zrak. »Čuj, te, ali bi vam bilo nadležno poprositi starega Fritha, naj mi prinese kozarec whiskyja s sodavico?«

Brez besede sem pozvonila. Favell je bil sedel na stranicu divana in zanihal z dolgimi nogami; po ustnicah mu je še vedno blodil prejšnji nasmeh.

»Whisky s sodavico za gospoda Favella,« sem rekla Robertu, ko je prišel.

»Nu, Robert, precej časa se že nisva videla,« je rekel Favell. »Kaj še vedno kradete dekletom srca?«

Robert se je v silni zadregi skrivaj ozrl po meni in zardel. Hitro je odšel in se vrnil s podnosom in

pijačo, ki jo je z negotovo roko nalil, med tem ko je Favell muzaje se gledal.

Nato je vzel kozarec in pil, čudno in nemirno se oziraje po sobi, pri čemer me je spet in spet ošvigaval z očmi.

»Pha... konec koncev mi ni bogve kaj mar, če aMksima ne bo h kosilu,« je rekel nazadnje. »Kaj menite? Ali pustiva to mesto, za mizo prazno?«

Stala sem pred kaminom in držala roke prekrižane na hrbtu. »Gospod Favell,« sem odločno rekla, »nevpljudna nočem biti, a priznati moram, da sem zelo utrujena. Dolg dan je za menoj, poln razburjenj, ki so me res izmučile. Če mi ne morete povedati vzroka, zakaj želite govoriti z mojim možem, vam bo malo koristilo, da sedite tu. Dosti boljše bi bilo, če bi storili, kakor sem vam svetovala, in se ogledali jutri zjutraj v pisarni.«

Favell se je spustil s stranice divana in s kozarcem v roki pristopil k meni. »Ne, ne, čujte, ne bodite grdi... Tudi jaz imam mučen dan za seboj. Nikar mi ne uditte, ne pustite me samega tukaj. Neškodljiv človek sem, verjemite mi. Kdo ve, kakšne bajke vam je Maksim pripovedoval o meni...« In ker mu nisem odgovorila, je nadaljeval: »Imate me za črno ovco v rodbini, kaj ne? Prisežem vam, da sem jagnje, ki ne stori nikomur nič šalega! In, če hočete slišati moje mnenje... imenitni ste bili v vsej tej zadevi, imenitni! Odkrijem se vam, brez šale!« Pri zadnjih besedah se mu je zrek čedalje bolj zapletal. Kesala sem se, da sem bila rekla Frithu, naj ga spusti noter.

»Da pridete takole v Manderley,« je Favell nadaljeval, nedoločno klateč z rokami, »in se naselite tu kot gospodinja, sprejemate na stotine ljudi, ki jih niste nikoli v življenju videli, prenašate Maksa in njegove utvare in se pri vsem tem za nikogar ne menite in greste svoje pot naprej... Če to ni ženska in pol... Vpričo vsega sveta povem, ako je treba. Ženska in pol... Zamajal se je, se ujel in postavil prazni kozarec na mizo. »Vsa ta reč je bila zame hud udarec. Prekletu zoprn udarec. Rebeka je bila moja sestrična. In rad sem jo imel, vrag naj me vzame, če ne.«

»Da,« sem rekla. »Iskreno vas pomilujem.«

»Skupaj sva odrasla,« je nadaljeval. »In ves čas sva bila najboljša prijatelja. Imela sva ista nagnjenja, isti ljudje so nama bili všeč. Istim šalam sva se smejala. Mislim, da ga ni bilo na svetu človeka, ki bi ga bil imel tako rad kakor Rebeka. In ona mene prav tako. To je bil hud udarec, prekletost.«

»Da,« sem rekla. »Da, razumem vas.«

»In kaj bo zdaj storil Maks? Evo, to me mika vedeti. Ali misli, da bo zdaj, ko je preiskava, ta smečna burka, končana, lahko mirno sedel tu kakor kak papež? To mi povejte... a?« Nič več se ni smehljaj. Kar tiščal je vame z obrazom. »Toda jaz bom skrbel, da pride Rebeka do svoje pravice!« Povzdignil je glas. »Samomor... Bog vsemogotni, ta stari bedak, preiskovalni sodnik, je pripravil porotnike do tega, da so rekli: samomor. Toda midva oba, vi in jaz, dobro veva, da ni bil samomor, kaj

ne?« Čedalje bolj je silil vame. »Veva, kaj?« je počasi ponovil.

Vrata so se odprla, in vstopil je Maksim, za njim pa Frank. Maksim je že na pragu mahoma obstal in srepro upri oč v Favella. »Kaj vraga delate tu?« je vprašal.

Favell se je obrnil, roke je držal v žepih. Trenutek ali kaj je okleval, potem se je nasmehnil. »Če hočete vedeti resnico, Maks, dragi Maks, prišel sem, da ti čestitam na izidu današnje preiskave.«

»Bodi tako prijazen in spravi se, od koder si prišel,« je rekel Maks. »Ali hočete, da te s Crawleyem vrževa iz hiše?«

»Počasi... malo počakaj,« je Favell odvrnil. Prizgal si je novo cigareto in spet sedel na stranicu divana.

»Saj menda ne želiš, da bi Frith slišal, kar ti mislim povedati, a?« je dejal. »In slišal bo, ako ne zapreš vrat za seboj.«

Maksim se ni ganil. Videla sem, kako je Frank tihó zaprl vrata.

»In zdaj me poslušaj, Maks,« je Favell pričel. »Iz te stvari si se prekletost srečno izmotal, ali ne? Tako čist, da sam nisi pričakoval. O da, bil sem pri današnji obravnavi, in če se ne motim, si me tudi videl. Od začetka do konca sem bil tam. Videl sem, kako je tvoja žena v nekem precej sitnem trenutku odmelela, in sem jo docela razumel. Preiskava je tekla po ostrini noža, Maks, ali ne? Srčca zate, da se je tako končalo...«